

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Λεωφ. Στρατού 2, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2313 306400
<http://www.mbp.gr>

► Βρείτε την κολυμπήθρα. Από τι υλικό είναι;

► Παρατηρήστε την τρύπα στο εσωτερικό της. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι υπάρχει;

Πηγαίνετε στην αίθουσα 4, “Από την εικονομαχία στη λάμψη των Μακεδόνων και των Κομνηνών.” Προχωρήστε μπροστά και καθίστε σε κύκλο.

Το νερό στο Χριστιανισμό

Στη θρησκεία το νερό έχει συμβολικό χαρακτήρα. Στα μεσοβυζαντινά χρόνια πολλοί προσκυνητές έρχονταν στη Θεσσαλονίκη για να προσκυνήσουν τους μυροβλήτες Άγιο Δημήτριο και Αγία Θεοδώρα. Φεύγοντας έπαιρναν μαζί τους μικρά πήλινα ή μολύβδινα δοχεία, τα κουτρούβια. Περιείχαν λάδι, μύρο ή αγίασμα και τα κρεμούσαν στο λαιμό τους.

► Με τη βοήθεια του σχεδίου βρείτε τα κουτρούβια που εκτίθενται στην αίθουσα. Παρατηρήστε τα και γράψτε ποιον άγιο πιστεύετε ότι απεικονίζουν. (Διαβάστε προσεκτικά το παραπάνω κείμενο).

► Παρόμοια κουτρούβια έχουν βρεθεί σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Συμπληρώστε τις λέξεις που λείπουν στην παρακάτω ιστορία.
προσκυνητής, Άρτα, 1100 μ.Χ., κουτρούβιο, Θεσσαλονίκη, μυροβλήτης, αρχαιολόγος, ανασκαφή, 2015

Βρισκόμαστε στα μ.Χ. Ένας πιστός από την, παρέα με άλλους προσκυνητές, αποφάσισε να κάνει ένα μεγάλο ταξίδι. Να πάει στη να προσκυνήσει τον τάφο του Αγίου Δημητρίου του Πολλά χρόνια αργότερα, το ένας με τους συνεργάτες του κάνει σε ένα οικόπεδο στην Άρτα. Ανάμεσα στα ευρήματα που ανακαλύπτει είναι και ένα μολύβδινο που απεικονίζει τον Άγιο Δημήτριο.

Στη βάπτιση το νερό αγιάζεται από τον ιερέα.

Πηγαίνετε στην αίθουσα 6, «Το βυζαντινό κάστρο». Προχωρήστε μπροστά και καθίστε σε κύκλο.

Από τον 8ο αι. μ.Χ. οι πόλεις αλλάζουν μορφή. Πολλές πόλεις μεταφέρονται σε λόφους και υψώματα και οχυρώνονται με ισχυρά τείχη για να προστατεύονται από τους εχθρούς. Αυτές οι πόλεις ονομάζονται πόλεις-κάστρα.

► Παρατηρήστε τη φωτογραφία με το κάστρο του Πλαταμών, που είναι μια πόλη-κάστρο και γράψτε γιατί την έχτισαν κοντά στη θάλασσα.

► Βρείτε τα παρακάτω αντικείμενα και γράψτε το όνομα και τη χρήση του καθενός.

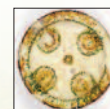

Τσουκάλι, πινάκιο, λαγήνι

Χρησίμευε

Χρησίμευε

Χρησίμευε

► Βρείτε τον ηθμό. Ποιο δικό μας σκεύος σας θυμίζει;

► Πώς τον χρησιμοποιούσαν οι Βυζαντινοί; Γράψτε τις ιδέες σας.

Νερό πηγή ζωής

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ Ε' & ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ομάδα

Χορηγός

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Νερό πηγή ζωής

Το έντυπο που κρατάτε στα χέρια σας θα σας βοηθήσει να περιηγηθείτε συγκεκριμένες αίθουσες του μουσείου και να πάρετε πληροφορίες για θέματα που σχετίζονται με το νερό στα βυζαντινά χρόνια.

Πριν ξεκινήσετε την περιήγηση στο Μουσείο

Αντιστοιχίστε τις δύο στήλες

- Κωνσταντινούπολη

Ανατολική

Ρωμαϊκής

Άλωση

Οθωμανοί

Νέα Ρώμη
- Η βυζαντινή αυτοκρατορία είναι συνέχεια της αυτοκρατορίας

•

Τη χτίζει ο Μ. Κωνσταντίνος και είναι η νέα πρωτεύουσα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας

•

Και έτσι ονομάζεται η νέα πρωτεύουσα

•

Το 395 η αυτοκρατορία χωρίζεται σε και Δυτική

•

Η της Πόλης έγινε το 1453

•

Από αυτούς κατακτήθηκε η Κων/πολη

Αντιστοιχίστε τις δύο στήλες

- 610

1453

330

1204
- Ίδρυση της Κωνσταντινούπολης

•

Ο Ηράκλειος αυτοκράτορας

•

Άλωση της Κωνσταντινούπολης από Σταυροφόρους

•

Άλωση της Κωνσταντινούπολης από Οθωμανούς

Πόσα χρόνια διήρκησε η βυζαντινή αυτοκρατορία;

Βρήκατε όλες τις απαντήσεις; Ετοιμαστείτε να ανακαλύψετε πληροφορίες σχετικά με το νερό στο Βυζάντιο.

Το νερό στην καθημερινή ζωή

Το νερό στα αρχαία λεγόταν ύδωρ (στη γενική του ύδατος). Γράψτε 2 λέξεις που να περιέχουν τη λέξη ύδωρ.

1 _____

2 _____

Το νερό είναι το πολυτιμότερο αγαθό για τον άνθρωπο. Χωρίς νερό δεν μπορούμε να ζήσουμε. Η πρόσβαση στο νερό όμως δεν ήταν πάντοτε εύκολη, γι’ αυτό οι άνθρωποι επιδίωκαν να κατοικούν κοντά σε αυτό.

Το νερό συναντάται σε δύο μορφές: γλυκό και αλμυρό. Πού συναντάμε το γλυκό νερό;

Π _ _ _ _ Π _ _ _ Λ _ _ _

Σε τι μας χρησιμεύει το νερό;

1 _____

2 _____

3 _____

Το αλμυρό νερό το συναντάμε στη θάλασσα.

Σε τι μας χρησιμεύει η θάλασσα; (Παρατηρήστε την εικόνα).

1 _____

2 _____

3 _____

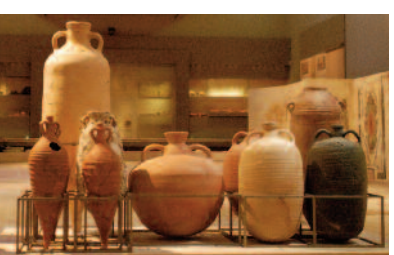
Στο κρυπτόλεξο παρακάτω κρύβονται οι ακόλουθες 9 λέξεις που αντιστοιχούν σε αντικείμενα της αίθουσας. Ψάξτε οριζόντια, κάθετα και διαγώνια.

Τσουκάλι, αμφορέας, οινοχόη, τρίαينا, πηγάδι, κύπελλο, αγωγός, αγκίστρι, νεροσφुरίχτρα, πινάκιο

A	T	Σ	Ο	Υ	Κ	Α	Λ	Ι	Ζ	Ρ	Σ	Ε
N	E	P	O	Σ	Φ	Υ	P	I	X	T	P	A
Z	K	A	Υ	O	P	E	M	Δ	E	P	Π	B
O	A	A	Γ	Ω	Γ	O	Σ	Z	P	I	Π	Υ
I	P	M	M	Σ	Π	K	Ξ	A	K	A	H	Δ
N	Γ	Φ	P	A	I	Ω	Υ	M	Φ	I	Γ	Z
O	I	O	Σ	O	N	Λ	H	Π	Σ	N	A	O
X	Σ	P	Θ	E	A	I	Π	Σ	E	A	Δ	Γ
O	P	E	Φ	Z	K	A	H	P	Δ	Λ	I	P
H	T	A	Γ	K	I	Σ	T	P	I	K	Λ	Ψ
P	K	Σ	E	M	O	Σ	Γ	K	Θ	A	Δ	O

Και τώρα ήρθε η ώρα να βρείτε κάποια από τα αντικείμενα αυτά στο Μουσείο.

Αίθουσα 2, “Παλαιοχριστιανική πόλη και κατοικία”.

Βρείτε τους αμφορείς που εκτίθενται στην αίθουσα.

Παρατηρήστε προσεκτικά το στόμιό τους και γράψτε τι έβαζαν μέσα (βάλτε ✓ στις σωστές λέξεις)

λάδι ☐ μήλα ☐ κρασί ☐ νερό ☐ ψάρια ☐

Παρατηρήστε την εικόνα με το καράβι και γράψτε πού χρησιμοποιούσαν τους αμφορείς.

Τους χρησιμοποιούσαν _____

Σήμερα όλοι έχουμε νερό στα σπίτια μας. Στα βυζαντινά χρόνια όμως λίγοι είχαν αυτό το προνόμιο. Το νερό στην πόλη της Θεσσαλονίκης ερχόταν από τις πηγές του Χορτιάτη, όπου από τα Ρωμαϊκά χρόνια υπήρχε υδραγωγείο.

Το νερό με υπόγειους αγωγούς έφτανε: (βάλτε ✓ στις σωστές προτάσεις)

- Στα σπίτια των πλουσίων ☐
- Στα σπίτια όλων των κατοίκων ☐
- Σε δημόσιες κρήνες (βρύσες) στις πλατείες των πόλεων ☐
- Σε βρύσες στα σπίτια των φτωχών ☐
- Σε δημόσια λουτρά ☐

Βρείτε τους αγωγούς που εκτίθενται στην αίθουσα.

Παρατηρήστε τον κάτω αγωγό που είναι φτιαγμένος από αγγεία. Πώς λέγονται αυτά τα αγγεία;

Το νερό μέσα από τους αγωγούς έφτανε στα δημόσια λουτρά όπου οι άνθρωποι πήγαιναν να πλυθούν αλλά και να συναντήσουν άλλους συμπολίτες τους. Στα ρωμαϊκά και τα βυζαντινά χρόνια υπήρχαν πολλοί τέτοιοι δημόσιοι χώροι, όπου λούζονταν χωριστά οι άντρες από τις γυναίκες.

Ωστόσο, σίγουρα θα πλένονταν και στα σπίτια τους. Τι σκεύη χρειαζόνταν; Παρατηρήστε την εικόνα.

1. _____

2. _____

Στις πόλεις και στα χωριά οι άνθρωποι έπαιρναν νερό από τις κρήνες ή κατευθείαν από τη γη, μέσα από τα πηγάδια.

Με τι μετέφεραν το νερό στα σπίτια τους από τις δημόσιες κρήνες; Παρατηρήστε τη φωτογραφία από τις αρχές του 20ου αι. και βρείτε ένα παρόμοιο αγγείο στο μουσείο. Γράψτε το όνομά του.

Carte postale, αρχές 20ου αι. (αρχείο Κ.Ι.Θ.)

Βρείτε το μαρμάρινο στόμιο πηγαδιού. Παρατηρήστε τα ίχνη που άφησε το σκοινί με το οποίο τραβούσαν το αγγείο με το νερό.

Βρείτε στην αίθουσα ένα παρόμοιο αγγείο που θα χρησιμοποιούσαν για να βγάλουν νερό από το πηγάδι. Ποιο είναι; (Παρατηρήστε τη διπλανή εικόνα).

Τα πηγάδια χρησιμοποιούνταν σε πόλεις και χωριά ως και τον 20ο αι.

Δείτε τη φωτογραφία με τις γυναίκες από τις αρχές του 20ου αι. Τι χρησιμοποιούν για να βγάλουν νερό από το πηγάδι;

Γυναίκες με στάμινες σε πηγάδι
Carte postale, αρχές 20ου αι.
(Αρχείο Α. Παπαϊωάννου)

Γράψτε 2 επαγγέλματα που επιβίωσαν ως τον 20ο αιώνα και συνδέονται με το νερό:

1. _____

2. _____